CHRISTIANI BERNHARDI ALBINI

ORATIO

INAUGURALIS,

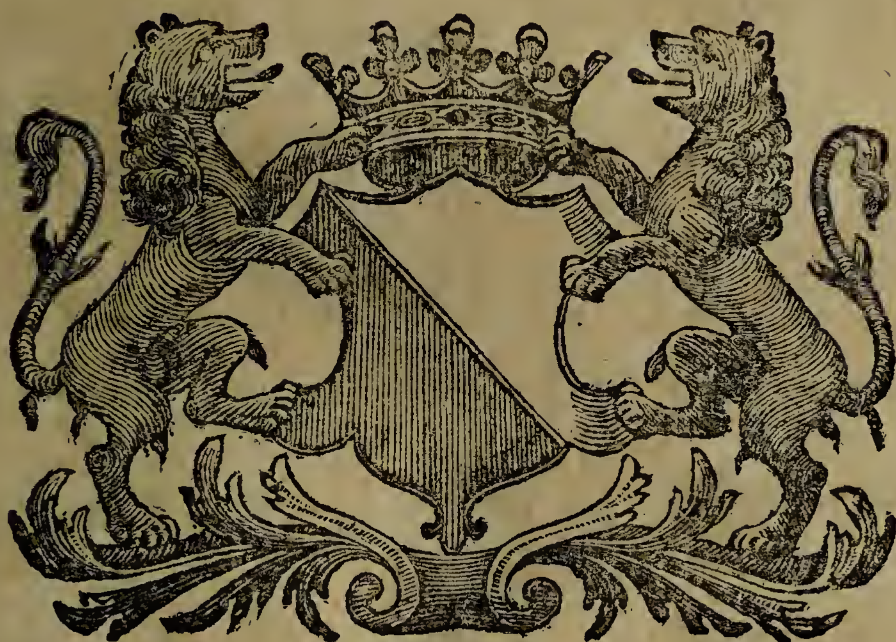
D E

Anatome prodente errores in Medicis,

Habita ad diem xx. Septemb. 1723.

C U M

Extraordinariam Medicinae, Anatomes, & Chirurgiae Professionem susciperet.

TRAJECTI ad RHENUM,
Apud GUILIELMUM VANDE WATER, Academiae Typographum. cIↃ IↃ CCXXIII.

VIRIS.

NOBILISSIMIS.

ET.

AMPLISSIMIS.

INCLYTAE. ET. FLORENTISSIMAE.

URBIS.

TRAJECTINAE.

CONSULIBUS.

ET.

SENATORIBUS.

ACADEMIAE.

CURATORIBUS.

ARTIUM. ET. SCIENTIARUM.

PATRONIS. ET. FAUTORIBUS.

ORATIONEM.

HANC.

D.

CHRISTIANUS. BERNHARDUS. ALBINUS.

ORATIO
INAUGURALIS,
DE
Anatome prodente errores in Medicis.

NOBILISSIMI, ATQUE AMPLISSIMI HUJUS URBIS CONSULES, ET SENATORES, ACADEMIAE CURATORES.

MAGNIFICE RECTOR.

CELEBERRIMI OMNIUM DISCIPLINARUM PROFESSORES.

VERBI DIVINI INTERPRETES FIDELISSIMI.

DOCTORES OMNIUM ARTIUM ATQUE SCIENTIARUM ERUDITISSIMI.

CIVES, HOSPITES, QUOTQUOT ADESTIS ORNATISSIMI.

TU DENIQUE JUVENTUTIS CORONA, SPES PATRIAE, NOSTER AMOR.

i laudes earum rerum, quibus deinceps me praepositum voluerunt Patriae, & Academiae Patres Illustrissimi, hac praelusione diligenter commemorare vellem, si in iis utilitatis, & dignitatis longe plurimum inesse affirmare, & magnificis, exquisitisque verbis probare ingrederer, etsi a veteri, & communi consuetudine non multum recederem, vereor tamen, ut me dicentem minus diligenter jam de principio attenderetis non modo, sed antequam sermonem ad finem perduxero, pene exploderetis. Facit enim illa ipsa consuetudo, & promiscua fere cujuscunque disciplinae laudatio, & exaggeratio, ut, quo magis splendidis ad probandum argumentis, & gravibus ad movendum verbis laudantis oratio fuerit ornata, & perpolita, eo minus apud circumfusam multitudinem habeat auctoritatis, quae sibi persuadet, vel non omnino ex animi sententia ita eum loqui, sed quod eam disciplinam exornandam sibi sumserit, vel suae, quam profitetur, artis amore ductum, corrasis undique argumentis omnes ingenii, & dicendi

cendi vires contulisse, ut & ejus dignitatem maximo opere commendaret, & se ipsum, qui eam possideat, & traditurus sit, alicujus momenti esse omnium animis persuaderet. Quae licet mihi, de apta primae hujus meae concionis materie dispicienti, aliquem injicerent scrupulum, ac dubitationem, excitandum tamen in discere cupientium animis rei anatomicae studium, cujus cura prae caeteris mihi est demandata, admonendosque eos existimavi, quantum diligens, & accurata ejus pertractio momenti habeat ad Medicinam recte, perfecteque discendam, & exercendam. Cum enim credam, esse eam princeps & firmissimum Medicinae totius fundamentum, eo, quod sola ad vitam sanitatemque, & quamcunque corporis humani actionem simplicissimam vere, & ex suis causis cognoscendam argumenta suppeditet, laborem haud inutilem prorsus, nec ab eo munere, quod hodie auspicor, alienum suscepturus mihi videor, si non communibus, & tralatitiis illis laudibus eam onerem, sed ipsa re demonstrare annitar, quid ad detegendam in sapientia medica veritatem, qua, uti in cœteris omnibus, sic in hac praesertim, nihil debet esse optatius, semper valuerit

luerit humani corporis fabricae cognitio. Quanquam haud diffitear majori forte cum applausu, saltem confidentius, hac me opera esse perfuncturum, si pro iis tantum foret disputandum, qui in hisce studiis sunt versati, idque non ornate adeo, quam plane, & simpliciter. Nunc vero, quum ita evenerit, ut & omnium in hac celebritate animos, quos varia delectant studia, mea oratione demulcere debeam, & tenere, & meae in dicendo tenuitatis sim nimium conscius, omnem A. H. in Vestra benevolentia spem habeo repositam, simul mihi blandiens fore, ut animum, Vestra praesentia, & inusitato hoc spectaculo insigniter commotum, & perturbatum silentio, & vultuum serenitate sitis confirmaturi. Quare, dum prodentem in Medicis errores Anatomen brevi sermone Vobis depingo, pauxilli temporis attentionem mihi ne denegetis, etiam atque etiam rogo.

Duas in tradenda, & factitanda Medicina, inter se maxime diversas, omnium aetatum Medicos celebratissimos vias tenuisse legimus. Hi enim in solo usu, & experientia totam hanc disciplinam ponentes, nihil ad eam pertinere existimarunt Anatomen, & Philosophiam, omniaque ex his

his elicita ratiocinia, fruſtraque in cognoſcendis vitae ſanitatisque & continentibus morborum cauſſis operam multam conſumi, quum his omnibus commode carere poſſit ſalutaris profeſſio, ſufficiatque Medico, morbum ſimpliciter cognoviſſe ex cauſſis evidentibus, praegreſſis, & praeſentibus propriisque ipſi ſymptomatibus; tumque oppoſitum ei medicamentum perſpexiſſe; ad quae non fabricae corporis cognitio, non intellecta penitus morbi natura, nec ſubtile ratiocinium, quidquam juvent, ſed ſola tantum experientia, & experimentorum requiratur notitia; atque adeo firma, ſolaque totius artis fundamenta eſſe ſingularia obſervata eorum, quae in quolibet morbo juvare, vel fortuitus caſus indicaverit, vel induſtria, periculum faciundo, detexerit, vel & ipſa ſibi commiſſa, nec turbata, natura fuerit operata. Haec vero diligenter notata in ſimilibus caſibus iterando, aut eorum forte defectu ejusdem generis alia ſubſtituendo, totam abſolvi Medicinam. Illi vero, ut morbus legitime & certius curari poſſit, maxime intereſſe profeſſi ſunt, ut non modo ex evidentibus cauſſis, praeſentibusque phaenomenis, ſic cognoſcatur, ſed ut inprimis indoles ejus,

caussaeque, uti vocant, proximae, penitissime habeantur perspectae: has enim solas indicare Medico, quid agere debeat, & quibus ad morbum profligandum indigeat auxiliis.

In qua sententiarum ingenti discrepantia, quum rationales dicti Medici jure summo glorientur, tantum se Empiricis, non modo vulgaribus illis, sed etiam optimis praestare, quantum rerum omnium scientissimi, & in luce clarissima firmiter incedentes, antecellant semidoctis, iisque, qui tenebricosa caligine circumfusi, incerto errore vagantur, tamen iis in ipsis, quibus supra Empiricos maxime se efferebant, adeo veritatem plerosque non esse consecutos, ut ejus investigandae protinus quasi obliti, omnem vim ingenii in fingendo fere consumserint, & opinionibus tantum in re tam seria pugnaverint, graviter ab Empiricis, nec immerito accusantur.

Recte quidem illi Veri Medici nomen mereri affirmarunt, qui, quid proprie morbos faciat, non ignoraverit, eosque ex suis caussis plene cognoverit; & cum caussae proximae morborum plerumque in obscuro sint positae, morbusque tantummodo sit quidam a sanitate recessus, jam ante

ante omnia ſanitatem, cauſſaſque, quae ſecundam valetudinem efficiant, penitus eſſe intelligendas; ut enim rectum ſit index ſui & obliqui, ita & ſanitatem eſſe ſui & morborum. Principium itaque ſermonis in Medicina eſſe debere naturam humanam, cognoſcendum eſſe prius totum humanum corpus in conditione ſua perfectiſſima, inquirendum in rationem functionum ejus, nullamque a ſano exerceri ſolitam actionem occurrere debere, cujus cauſſae Medico perfecte cognitae non fuerint. Quibus ſane cum nihil verius dicere potuerint, & ſalutarius, tamen in explicandis ſanitatis, functionumque ejus cauſſis, tantum abeſt, quidquam commodi utilitatisque rei medicae pleroſque attuliſſe, ut magnam partem omne ſuum ſtudium in eo poſuiſſe videantur, ut & temere fingendo tenebras ei offunderent denſiſſimas, & inter ſe tantopere diſſentiendo, omnem deſperandi veritatem injicerent ſuſpicionem. Etenim plurimos tam egregie in his ſe geſſiſſe deprehendimus, ut omnem protinus ex Medicina rationem proſcribendam, & cum abſque hujus ope nulla actio intelligi queat, harum indaginem, ut quae incomprehenſibiles natura ſint, ſupervacaneam eſſe,

cum Veteribus Empiricis censeremns, nisi haec non rationis, sed ratione male utentium, vitio in Medicinam irrepsisse inter intelligentes satis constaret.

Quam vero putatis A. H. tot erronearum opinionum, tot inter laudatissimos viros dissensionum praecipuam fuisse caussam? sane si quis penitus introspicere, & id quod res est dicere voluerit, fateri mecum cogetur, majorem non repperiri, quam quod partium fabricam, per anatomicam exercitationem cognoscendam, pro unico suorum ratiociniorum fundamento ubique non assumpserint, sed accuratam earum cognitionem vel ut parvi momenti negligentes, vel ut supervacaneam spernentes, vel denique latentem non attingentes, vagis tantum ratiociniis cuncta impleverint. Quum enim quaelibet in humano corpore actio simpliciter sit certa quaedam & definita motus exercitatio, a fabrica partis, quae eam exercet, tanquam a caussa pendens, perspicuum est, ut effectus, qui sensibus nostris deprehenduntur, penitus intelligantur, in latentem eorum caussam, nempe partium firmarum & fluidarum fabricam atque indolem esse inquirendum; ad haec enim, integre prius

prius perſpecta, ſi applicentur leges phyſicae & mechanicae univerſales, atque ſingularia in quavis parte obſervata, caſte & caute ratiocinando ad cauſſarum cognitionem haud adeo difficulter perveniri. Et uti hanc optimam & unam eſſe viam Sapientis cogitata ratio docet, ita etiam omnium aetatum & temporum experientia ipſa re eam comprobavit. Nam quoties Medici et Philoſophi ex datis iis, quae Anatome evidenter demonſtrat, legitime ratiocinati fuerunt, toties quoque ea in medium protulere, quae bona et vera eſſe, non tantum eorum perſpicuitas, ſed ipſa etiam immutabilitas aperte indicant. Ubi vero partium ſtructurae indaginem praetermiſerunt, vel quam aſſequi nullo modo poterant, ingenio ſuo excogitare et ſupplere conati ſunt, mille ſtatim erroribus obnoxii facti, obſcura, dubia, pleraque falſiſſima memoriae prodidere. Quae etſi primo aliquam prae ſe ferrent veri ſpeciem, et, quod ſaepe a magni nominis viris profecta eſſent, ab indoctis et imperitis approbarentur, tamen cum nullo certo fundamento, ſed ſola tantum auctoritate, niterentur, nequaquam ſtabilia et certa permanſere, nec confirmata ſunt diuturnitate

temporum, vitiavitque tantum veritatem haec figmentorum colluvies, donec Anatome diligentius exculta latentes errores prodidit, & nudam manifestavit veritatem.

Et ne cuipiam vestrum nimium in his dixisse videar, circumferamus quaeso mentis oculos ad ea, quae de vita humani corporis in scriptis reliquerunt veteres. Exspectatis, scio, aliquid hic certi & perspicui, cum absque vita nulla esse possit sanitas, nullaque in corpore actio exerceatur, sed omnia quiescant, cum hanc ante omnia in sano & aegroto aestimare & moderari, ejus vim & robur ex caussis suis cognoscere debeat Medicus, ut nunc vires languenti addere, nunc ferocienti commode demere queat; cum denique sola sit, quae corpori applicata, vel ingesta, sive alimentorum, sive medicamentorum, sive venenorum titulo actuosa reddat. Quid vero eam proprie esse, & a quibus tandem caussis eam pendere crediderunt? nempe ante felicia illa Harvaei tempora vix aliam ejus agnoverunt caussam praeter nativum illud, adeo decantatum, calidum. Nam cum recte dicerent vitam hominis esse conjunctionem animae & corporis, ut caussam hujus conjunctionis, quatenus a corpore

pore pendet, id eſt vitam corpoream, indicarent & explicarent, eam uno calore nativo contineri affirmarunt, qui licet ſingulis partibus a principio fuerit inditus, in corde tamen inprimis niduletur & abundet, & maxime in ſiniſtro ejus ventriculo excoquatur: & ne difflatus, aut conſumtus aliquando extingueretur, ſanguinem & vaporem ſanguinis, tanquam materiam & pabulum, à dextro cordis ſinu ſuppeditari, qui in corde a perenni ejus motu elaboratus, calidior tenuiorque factus, caloris nativi fiat vehiculum, quo ille exceptus e corde velut e fonte in omnes corporis partes diffundatur. Hoc erat inſtrumentum, cujus ope anima ſuas exerceret facultates, cujus quamdiu ſcintillula in corpore ſupereſſet, tam diu vita perennaret, quam primum vero integre eſſet extinctum, jam mors adeſſet: & cum in corde potiſſimum recondatur, id propterea primum vivere, poſtremumque mori; & quae, paululum ab his diverſa, huc tamen fere recidentia, alii alia pulchre excogitaverunt. Intelligitis vero A. H. egregios hujus ſententiae auctores inſeparabilem quidem a vita effectum optime agnoviſſe, ejus tamen & vitae cauſſas minime eſſe adſecutos; ſed ipſum

actuo-

actuosae vitae effectum, calorem, pro efficiente eam habuisse caussa. At laterent haec omnia crassis adhuc occultata & circumfusa tenebris, nisi subindicati a Serveto, Columbo, Caesalpino, experimentis autem plenissime ab Illustri Harvaeo confirmati sanguinis circuitus ope lucem in his respexissimus. Nunc enim multis et firmissimis argumentis, quae tam ipsa partium fabrica, quam anatomica experimenta plurima suppeditarunt, corporis nostri vitam in perenni isto humorum circuitu tantum consistere, solertes nos docuerunt Anatomici.

Quoniam ergo anatomicis inventis haec tantum accepta ferenda esse ratione utentes tam manifeste didicerint, existimatis procul dubio, et jure profecto, eos, in hujus circuitus caussis eruendis, Anatomen ducem ubique fuisse secutos, neque extra chorum, uti ajunt, saltasse. Sed quam facile, quam cito, fidissimum hunc ductorem deserentes, de recta declinarunt via, & vagis indulgentes ratiociniis, suo quaevis finxerunt arbitrio? Quid enim? Hic carnem cordis in suis poris continere aliquem sine lumine ignem scribit, qui sanguinis guttulam, in ventriculos cadentem calfaciat, attenuet, suo fer-

ſervore dilatet, & expanſo corde erumpere cogat. Ille ad exemplum lactis, ad ignem incaleſcentis, ſanguinem in cor illapſum, ab innato cordi, & perpetuata effervefcentia conſervato, igne accendi, rareſcere, cordis parietes, quoad fieri poſſit, expandere, donec moleſtatum ſeſe contrahat, arctet cava, & contentum ſanguinem expellat. Et cum plerique cauſſas circumductionis humorum non in ſingulari quadam cordis & vaſorum vi & actione, ſed in ipſius ſanguinis inteſtino motu, fermentationis vel effervefcentiae inſtar impetum faciente, quaererent, factum ut eam vel ab utriusque ſanguinis ad cor adſcendentis, deſcendentisque, hujus bilem alcalinam, ut putabant, illius lympham & ſuccum pancreaticum acidum, advehentis, miſcela, vel allato per venam emulgentem aut cavam, in capſis atrabiliariis elaborato fermento, vel in ipſo corde a ſanguine, inter ejus columnas haerente & aceſcente, producto, vel a ſanguine ſale, ſulphure, ſpiritibus conſtante, ſponte ſua turgeſcente, fermento nitro-ſulphureo, quod in cordis parietibus collocetur, occurrente, excitari, & promoveri exſtimaverint, & poſteris ſuis perſuadere voluerint. Ita hercle,

cle, ut caeteros ſileam, ratiocinati ſunt optimi & celebratiſſimi in arte medica Viri; & vivunt adhuc, qui teſtari queant, quam avide haec ſingula ſuis temporibus exceperint, quantopere ea probaverint, & admirati fuerint, praeceptorum auctoritate facile abrepti; quae tamen, cum anatomicis demonſtratis non inniterentur, diu non viguerunt, ſed ita ſubito eviluerunt, ut fabulis inſulſis, & quae ne audiri quidem mereantur, hodie annumerentur. Poſtquam enim egregius Borellus, in vivi cervi ſubito aperti ſiniſtrum cordis ſinum thermometro immiſſo, majorem ibi, quam in reliquis viſceribus, calorem non obſervari demonſtravit, Veſtalis ille & Vitalis cordis ignis, tanti in corpore motus auctor, refrigeratus ſubito eſt atque extinctus. Poſtquam Harvaeus, Wallaeus, Lowerus, aliique, captis & iteratis in vivis animalibus experimentis, evicerunt, ſanguinem ſponte ſua nec fermentari, nec fervere, nec ebullire, rareſcere, quatenus ea ſenſibus noſtris queant deprehendi, funditus ſimul everterunt, quidquid de horum motuum natura, origine, perennatione & inſignibus effectis, tam ſpecioſe excogitaverant. Meliora longe, immo vero certiſſima nos docuerunt

cuerunt & fabricae cordis vaſorumque curata contemplatio, & ſedula vivorum animalium inſpectio: nullum ſanguini, niſi quatenus in cava flaccida cordis irruens ea mole ſua irritat, omnem contractili vi ſinuum, auricularum, cordis & ſimplici aliarum partium preſſioni deberi humorum motum & impetum; nec aliam eſſe cauſſam, quae humorum motum perennare faciat, praeterquam mirabilem illam cordis & caeterorum vaſorum, ut ita loquar, proprietatem, qua certa lege, certis temporibus modo reſoluta, quaſi flacceſcendo, apta evadant in cavis ſuis ampliatis preſſos a vicinis humores excipere; modo ſeſe contrahendo, cava arctent, & excepta, vi quadam, in continuata vaſa expellant. Prius tantum eſſe effectum, qui a ceſſatione cauſſarum contrahentium pendeat, poſterius autem neceſſario requirere & legitimorum humorum in cava influxum, & ſanguinis arterioſi per arteriolas minimas in villos contractiles motum, & ſuperadditam quandam a cerebello per nervos efficaciam. Inde exhauſtum ſanguinem animal mori quieſcente machina, aëre vel tepida per venam cavam, aut ductum thoracicum in mortuo verſus cor adacto, motum ejus

ſaepe reſuſcitari, inde, ſublata quocunque modo cerebelli cum corde communicatione, motum cordis ſubito ceſſare. Cum tamen reſectum de corpore, omnique orbatum ſanguine corculum, immo minutim conſciſſum, aliquamdiu violenter ſe ipſum moveat, &, poſtquam jam quievit, acus cuſpide ſtimulatum motus repetat, continuet, ſubſiliat, non omnia ſimplicibus illis mechanicis cauſſis adſcribenda, ſed eſſe adhuc aliam latentem, per ſola iterum experimenta animadverterunt caſtiſſimi in Philoſophis.

Uti vero fingentium licentia, & auctoritate depreſſa veritas Anatomes cultu in his facile emerſit, ſic & in caeteris humani corporis actionibus omnibus eveniſſe, & quotidie evenire nullo negotio oſtenderem, niſi diffuſa longe lateque materies, & hujus loci ratio in principibus ſubſiſtendum eſſe juberet. Quare lubet paulliſper excutere, quam miras Anatomes excultoribus gratias memori mente perſolvere debeamus, quod in explicanda cibi potuſque concoctione, & in aſſignanda eorundem per corpus diſtributione, figmenta explodere, & nudam nobis & poſteris ante oculos ponere voluerint veritatem. Actio nulla eſt, de qua tantopere non ſolum priſci Medici, ſed etiam recentes diſſentiant.

Era-

Erasistratum atteri cibum in ventre, Plistonicum putrescere, Hippocratem per calorem concoqui, Asclepiadem crudam materiem, sicut assumta est, in corpus omne dividi, contendisse & suis persuasisse sectatoribus, Celsus auctor est. In quorum singulorum propemodum sententiam nonnullos quidem recentiorum ivisse, alios vero fermentationis, effervescentiae, archaei, extractionis, acidi solventis, & his similium ope, concoctionem peragi voluisse, apparet ex scriptis. Verum nostrae aetatis Anatomicorum industria singula ista tum penitus refutavit, tum etiam multum correxit. Ne vero dicam verbosius de calore, hic non majori, quam alibi in corporis visceribus, de archaeo nihil omnino explicante, de acido solvente in ventriculo neque reperiundo, neque alibi ut in liene elaborato, & in eum delato, de fermentatione, cujus nulla in sano hic loci observantur phoenomena, effectusque, de excitantibus eam & promoventibus fermentis, vel in acido singulari & vitali, nativo ventriculo, vel in principio quodam interno ventriculo congenito & insito, vel in praecedentis coctionis relliquiis, vel in bile, saliva, humore gastrico, pancreatico acidis frustra quaerendis,

 de

de iisdem a liene inspirandis, & ad stomachum per vias aut nunquam demonstratas, aut huic operi ineptas, deferendis, ne inquam de his, quae dudum explosa sunt et ejecta, prolixius differendo, vestra abutar patientia, consideremus, quaeso, paullo attentius, quid nobis et posteris persuadere voluerint, qui ex data fabrica partium ratiocinandum inprimis prae se tulerunt, et quam censorie in hos etiam animadverterit Anatome. Eos volo laude dignissimos viros, qui omnem nostrae machinae in assumta effectum in sola laevigatione et tritura posuerint. Quam apposite, quam vere dixerunt esse aliquam in prima concoctione perficienda firmarum partium vim et efficaciam. Quam legitime ratiocinati sunt, ubi ventriculum et intestina, quod fibris muscularibus certo ordine positis manifeste sint praedita, habere suam longitudinem et latitudinem minuendi potentiam asseruerunt, quo fiat, ut cava, quibus circumponuntur, angustare, et premere in iis queant contenta. Quam vere affirmarunt, hinc non premi modo simpliciter ingesta, sed utcunque etiam teri et propelli, quod haec contractio non simplex tantum, sed vermicularis, sed successi-

va

va in vivis animalibus fuerit deprehensa. Quam pulchre animadverterunt, haec cum primis juvare alternam & validam imi ventris, & septi medii in contenta abdominis actionem, qua, quamdiu vitae tantillum supersit, prematur semper maxime & comprimatur ventriculus. Haec sane omnia tam vera sunt, ut, qui dubitare possit, non inveniatur. Verum ubi hanc firmarum partium actionem ad totum concoctionis negotium conficiendum fere sufficere sibi persuaserunt, & earum potentiam ingentem esse annisi sunt demonstrare, ideo tantum, quod eas in ipso homine accurate contemplari, ibique earum robur attente ponderare neglexerint, haud mediocribus erroribus facti sunt obnoxii. Quis in anatomicis paullo exercitatior credat musculos agere in ratione sui ponderis? Quis ex hoc principio ingentem abdominis musculorum & diaphragmatis vim facile & vere determinaverit? Et licet hoc fieri posse detur, quis ad cognoscendum fibrarum ventriculi muscularium pondus totum recentem ponderaverit ventriculum? quem ex anatomicis constat longe minimam suae molis & gravitatis partem musculosae fabricae, maximam vero membranis, vasis, humoribusque variis

riis debere. Quis obſecro, qui ſemel vidit & attente conſideravit muſculares ventriculi humani fibras, tam paucas, tam tenues, qui tantam iis vim eſſe putet tribuendam? quae vel quadrupla potentiae naturalis cordis ſit habenda. Quis, qui in viventi animali cordis et ventriculi vires ſenſibus ſuis externis exploraverit, has inter ſe comparandas eſſe judicet?

Ut vero tanto haec redderent veriſimiliora, in auxilium vocarunt, quae pulchre ſane in aliis animalibus notaverant, et validos eorum ventriculos non modo, ſed ipſa, ex quibus eorum robur poſſit aeſtimari, adduxerunt experimenta. Nec equidem nego commodi, utilitatisque plurimum comparatam habere Anatomen, ſi modo rite inſtituatur, et caſte cauteque ad hominis conſtructionem transferatur; in hoc tamen ipſo exemplo facile erit demonſtrare, quantum ſaepe veri quadam ſpecie poſſit imponere, et quantum ei ipſa accurata humanarum partium conſideratio merito ſit anteponenda. Validiſſimis, et ad terendum lacerandumque quaſi factis ventriculis nonnulla et certa quidem animalia a natura eſſe inſtructa per Anatomen edocemur; eorum quoque in terendis et comminuendis ingeſtis vim

eſſe

esse ingentem docent observata. At eademne vis humano ventriculo erit adscribenda, quae Bovino, quae Gallinaceo, quae piscium quorundam? Conferendusne ille erit cum primis illis bovini generis ventriculis, qui in interna sede, qua ingesta respiciunt, tam duri et hispidi sunt, apicibusque acerrimis erectis undique adeo rigent? Conferendusne erit cum ventriculis volucrum, quibus rugosi plerumque, cornei quasi, asperique intus sunt, quibus validissimis, ingentibusque musculis cingi solent, quorumque tanta est in parvum ventriculum potentia, ut latera ad se invicem adducere, totumque cavum mire angustare et fere integre abolere queant. Conferendusne cum ventriculo Gryllotalpae, corneo, dentato, cum ventriculo Astaci, Mugilis & similium? An quia hi & callositate & asperitate & circumpositorum musculorum mole & robore ingentem vim possunt exercere, eadem humano ventriculo erit tribuenda? Cur ergo ille amplus est & valde extensilis, semperque flaccidus? Cur non densa fortissimorum musculorum serie, sed paucis & tenuibus fibris est praeditus, quae nec cavum ejus unquam penitus abolere, nec tantarum virium au-

ctores esse queant? Cur ille mollis adeo tenerque intus observatur, superficie per se mehercule ad terendum & radendum ineptissima, & molli insuper, motumque absorbente muco satis semper incrustata. Docere profecto eos haec omnia poterant, longe alia ab humano, quam ab illorum animalium ventriculis speranda esse & exspectanda; & licet in animalibus insignes observentur effectus, eos tamen in homine frustra quaeri. Ea sit ventriculi vaccae potentia, ut acus & clavos minores factos & politos in eo reppererit Celeberrimus Wepferus; ea gallinacei, ut nuces avellanas durissimas in pollinem redegerit, auctore Inclyto Borello, ut aerea, argenteaque numismata convoluta, post aliquot dierum in eorum ventriculis moram, & pondere imminuta, & convexa superficie insigniter attrita, concava interim immutata deprehenderint; ea ventriculi struthionis, ut ingestae monetae litteras deleverit, totamque attenuaverit; ea anatum ventriculi, ut eum glandium corticem in pulverem mutasse observaverit Illustrissimus Brunnerus. Eademne propterea humanum posse concludes? Contraria his sentimus, immo scimus, qui attendimus, quemadmodum sic factis ventriculis ad ali-

alimenta, quibus utuntur, cruda, duraque & aſpera iſta indigeant animalia, ſic mollem tantummodo & debilem hominis ventriculum mollibus, teneris, ſuccoſis, & praeparatis plerumque cibis, quos aſſumere ſolet, ſatis ſufficere. Quod tanto certius credimus, poſtquam captis experimentis didicimus ſolas tantum fluidas, ſuccoſas, molles, & facile deterendas, & in liquidis noſtris ſolvendas alimentorum partes, chylo materiem praebere; coeteras vero, quae paullo majori cohaereant nixu, a viribus machinae noſtrae non ſuperari, ſed omni orbatas facile ſolubili integras quaſi e corpore ejici, atque exterminari. Utinam, qui de cibi potuſque concoctione ſcripſerunt, accuratius perpendiſſent intimam ventriculi humani fabricam, ejusque in corpore poſituram & connexionem! mirabile inveniſſent conceptaculum, quod & calore ſuo blando digerat optime ingeſta, inteſtinosque in iis ſuſcitet motus, & ex millenis arterioſis fiſtulis, in cavum ejus pendulis ſecretum ab arterioſo, per arterias majores copioſiſſimas allato, ſanguine, humorem tenuem, blandum, ſaponaceum, copioſiſſimum, tum & parciorem, minuſque dilutum, ex glandulofis folliculis,

perpetuo ſtillet, qui diluendo, macerando, ſolvendo, miſcendoque ſimpliciter inſignem aſſumtis inducant mutationem. Animadvertiſſent blandam ejus fibrarum motricium contractionem, peregrina et naturales illos humores ad ſe mutuo determinare, miſcere intimius non ſolum, ſed ſimul etiam urgere, premere, comprimere, atterere ea, quae tanta in eo haereant copia, ut extendendo vim fibris poſſint inferre: haecque omnia maxime juvari reſpirationis in ventriculum efficacia. Hanc ſibi legem dicere ſi voluiſſent ratiocinantes, tot opinionum commenta neceſſe non fuiſſet, ut deleret Anatome.

Sed vix fidem Vobis A. H. faciet oratio mea, cum diſputabit, quam parum firmis fundamentis maximae ſaepe innitantur auctorum hypotheſes, tum in explicandis humani corporis functionibus, tum in faciunda Medicina. Crederetisne, ſuccum pancreaticum, quem ſe nunquam vidiſſe, aut examinaſſe alibi fatentur, tanquam unum ex primariis Medicinae fundamentis agnoviſſe et tradidiſſe fama Celeberrimos Medicos, eo quod acidum tantum fuerint opinati, niſi id ſcriptis mandatum omnibus reliquiſſent

ad-

admirandum. Et quod majorem faciat admirationem, quis facile adduceretur, ut crederet, tam difficulter ſemel inſitam ex animis hominum evelli opinionem, ut ipſis ſuis ſenſibus uti neſciverint, niſi ipſi anatomici, praeceptorum encomiis ad inveſtigandum incitati, quem tandem invenerant pancreaticum ſuccum, talem re vera ſe inveniſſe, qualem ab iis depraedicari audierant, crediſſent & memoriae prodidiſſent; quorum tandem errorem Bohnii, Brunneri, Nuckii & quotidiana experimenta manifeſte adeo coarguerunt.

Si jam circumſpiciamus paulliſper mentibus noſtris vias, per quas confectum ex aſſumtis chylum in corpus omne dividi cenſuerunt, expurgatos iterum per Anatomen errores deprehendimus. Veteres exiſtimaſſe ſcimus, ſecretum & depuratum ab aridioribus recrementis chylum e ventre & inteſtinis, velut e promptuaria cella, per patula venarum meſeraicarum oſcula ingredi, & hinc ad jecoris portas, tanquam ad communem coctionis & ſanguificationis officinam deferri, & traduci. Hancque unam viam agnoverunt, per quam tanta chyli copia raperetur, uſque dum a Caſparo Aſellio, vivum

forte canem incidente, & longe aliis intento, ſingularia hic invenirentur venoſa vaſa, quae naturaliter nullum unquam ſanguinem, ſed aliquot a paſtu horis lacteum veherent liquidum, idque omne ad meſenterii deferrent centrum. Hic cum ſubſiſteret, nec ab Anatome porro lucis quidquam acciperet, & menti nimis alte infixa eſſet chyli ad hepar pro ſanguificatione traducendi putata neceſſitas, inde iterum omnem ad hepar tranſire putavit. Has rurſum Pecquetum vidimus diſcuſſiſſe tenebras, quum lacteum humorem ex omnibus illis vaſis in commune receptaculum effundi, & inde per ſingularem canalem in venam ſubclaviam ſtillari demonſtravit.

Sed quid haec omnia fuſe lateque mea diſputat oratio, quum teſtatum facere queant pleraque omnia recentiorum ſcripta, quantum demerſa fingentium temeritate Phyſiologia medica Anatomes cultu emerſerit. Nonne e renibus fermenta ſtercorea, putrefactiva, lixivialia ejecit Anatome? Nonne, ante perſpectam pancreatis fabricam, & connexionem, erat tantum arteriarum & venarum ſuſtentaculum, emunctorium hepatis & lienis, vel & lienis biliaria quaſi veſicula? Nonne pulſus arteriarum fiebant ab arteriis

riis ſeſe vi quadam dilatantibus & ad follium ſimilitudinem admittentibus ſanguinem? Nonne ante detectos lacrymalis glandulae excretorios ductus, lacrymae oriebantur, vel a pituita cerebri per oſſis ſphenoidis, aut ethmoidis, aut ſimilium, foramina in oculos depluente? Vidimusne eas per nervos eo deduci, & a vaporibus ex oculis halantibus oriri? Quid dicam de aëre naribus hauſto per proceſſus mammillares ad ventriculos cerebri tranſeunte? De dura matre intra calvariam ſua contractione premente encephalon, alteri cordis inſtar, ſeparationis, & diſtributionis fluidi nervei cauſa? De chylo ad mammas ex thoracico ductu per ſingulares canales recta deferendo? De pineali glandula omnium nervorum origine? De aqua in pericardio naturaliter in ſanis repperiunda? De epidermide ab humore torido, ſalino, viſcidiuſculo, coagulabili, e vaſis cutaneis exſudante & vel a calore, vel frigore, coagulato vel ſiccato naſcente? Quae ſingula & infinita ejuſmodi alia, ſi fugata ex medicorum ſcholis anniterer oſtendere, elegantiſſima Wirſungii, Graeffii, Harvaei, Loweri, Stenonis, Malpighii, Ruyſchii & aliorum maximae induſtriae anatomicorum inventa ordine recenſerem? Quan-

topere

topere in toto procreationis negotio explicando disputatum est & hallucinatum , donec posterioribus temporibus Anatome certiora demonstravit. Et plurima sane in tanta materiei ubertate animo meo adhuc obversantur ; quibus proditos & confutatos per Anatomen errores facile ostenderem , nisi aquam jam effluxisse animadverterem , & cum aliis artibus nequeam , ipsa saltem brevitate hunc sermonem commendare decrevissem. Quis igitur miretur obscurissimam manere partium functionem , quarum fabrica penitus non possit perspici ? Quis miretur thymi , lienis , renum succenturiatorum usus obscuros esse & fere ignotos, quum fabrica eorum ab Anatome tam parum sit illustrata ? O amabilem ergo et omnibus medicis nunquam satis excolendam Anatomen ! sine qua in cognoscenda vita et sanitate humana, nihil unquam certi et perspicui possunt adsequi , cujus ductu probabilia ab incertis, vera a falsis ubique facile distinguunt. Felices illos medicos , qui non minimam suae industriae partem in hoc studio consumserunt ! Felices, qui tales nanciscuntur praeceptores , qui ex cognita fabrica partium ad intelligendum actionum earum exercitium , et inde ad cogno-

scenda

ſcenda earum impedimenta. non praecipiti curſu, ſed lento gradu ſuos ducunt diſcipulos.

Quam anatomicae exercitationis praeſtantiam & utilitatem quum agnoſceretis Nobiliſſimi & Ampliſſimi hujus Academiae Curatores, ſapienter curaviſtis, ut & in veſtra Academia gnaviter ei incumbere poſſet ſtudioſa juventus. Et cum e re ejus fore crederetis, Clariſſimum Leusdenum, qui maxima cum laude hanc ſpartam adhuc ſuſtinuit, ad praxin medicam docendam tranſire, vacuum, hac permutatione, ab eo relictum locum me inprimis implere voluiſtis. Quod quam prudenter feceritis, meum non eſt dijudicare, ne vel de me ipſo nimis ample & elate ſentiendo, laborare viderer arrogantiae opinione, vel ſi quid in me ſit, cur me hoc munere ornandum & augendum judicaveritis, id verbis extenuando, ſim adverſus veſtra judicia improbe curioſus. In litteris & Medicina natum, ſuſceptum, educatum, a Patre ad docendum inſtitutum, domeſticis exemplis tantopere incitatum, in Celeberrimum hoc ſapientiae Theatrum me produxiſtis; pro quo beneficio debitas Vobis grates ago, & ne Vos, Eoſque, quorum apud Vos tantum valuit mei

commendatio, facti aliquando poeniteat, omnes induſtriae meae nervos contendam. Quae in Leydenſi Academia, altera illa mea patria, a Celebratiſſimis & omni mea laude majoribus Viris, tum in univerſa Medicina, tum in Anatome & Chirurgia didici, & quae propria induſtria aſſequi potero, in Veſtrae Academiae commoda convertere, omni ſtudio, & diligentia, conſtantia, conabor. Et modo meis conatibus favere, veſtraque benevolentia porro haud indignum me judicare velitis, operam dabo, ut, ſi veſtra de me judicia penitus ſuſtinere nequeam, tamen aliqua ſaltem ex parte respondeam illi exſpectationi, quam ſde me in multorum animis auctoritas veſtra concitavit.

Hoc etiam de publico bene merendi ſtudio, obſequiis meis, & quo potero officiorum genere, Vobis, Celeberrimi omnium artium & diſciplinarum Profeſſores, me ingerere conabor, ſi me in amicitiam veſtram recipere, & me aetate uſuque rerum longe ſuperiores veſtris conſiliis juvare volueritis, in perpetuum me Vobis devincietis.

Nihil vero mihi erit gratius, nihil acceptius, quam ut commodis veſtris inſerviam, Ornatiſſimi

mi Juvenes, qui Medicinae operam dare decrevistis. Qua jucunditate in artificiosissimam humani corporis fabricam introspiciemus! qua diligentia, quo ardore, abditissima ejus lustrabimur penetralia! modo praeeuntem sequi, & parandas vobis epulas vestro conventu diligenter celebrare volueritis, pabulum studio & doctrinae vestrae quotidie suppeditabo.

D I X I.